

مروری کلی بر ادغام مجدد اقتصادی عودت‌کنندگان افغان

- حمایت جهت بازادغام برای عودت‌کننده‌ها، بخصوص ردّ مرز شده‌ها از ایران، تهیه گردد.
- تهیه اطلاعات در مورد محدودیت‌های سفر و کانال‌های مهاجرت قانونی برای کسانی که در نظر دارند دوباره مهاجرت کنند.

پروفایل پاسخگویان

اطلاعات این مرور کلی از ۷۰۶ مصاحبه (۵۴۰ سروی از طریق تلفن و ۱۶۶ سروی حضوری) که بین ۱۶ فبروری تا ۲۵ اپریل ۲۰۲۱ در ۷ ولایت افغانستان (کابل، هرات، بلخ، کندز، ننگرهار، کندهار، نیمروز) و ۳ نقطه مرزی (زرنج، اسلام‌قلعه و تورخم) صورت گرفته، بدست آمده است.^۵ اکثریت (۸۴٪) پاسخ‌دهنده‌ها مرد بودند.^۶ اوسط سن پاسخ‌دهنده‌ها ۲۹ سال بود. کسانی که سروی شدند عمدتاً هزاره (۲۷٪)، تاجیک (۲۵٪)، و پشتون (۲۵٪) اکثراً دارای تحصیلات دوره متوسطه/لیسه (۳۴٪)، یا سطح ابتدایی (۳۳٪) بودند. بیشتر از نصف شان (۵۸٪) قبل از مهاجرت در مناطق روستایی زندگی می‌کردند. ۶۲٪ شان قبل از مهاجرت دارای شغل بودند.

اکثریت پاسخ‌دهنده‌ها (۶۱٪) از ایران، به تعقیب آن (۱۹٪) از ترکیه، (۱۱٪) از پاکستان، (۷٪) از کشورهای اروپایی و (۲٪) از سایر کشورها به افغانستان برگشته‌اند. بیشتر پاسخ‌دهنده‌ها (۶۱٪) گزارش داده‌اند که آنها بصورت غیرقانونی در کشور مهاجرتی زندگی می‌کرده‌اند، که از جمله (۷۱٪) گفته‌اند آنها کار می‌کرده‌اند و

^۴ نگاه کنید به: <https://www.infomigrants.net/en/post/30778/more-than-1-000-afghan- asylum-seekers-deported-from-germany>

^۵ مرکز MMC Asia به جمع‌آوری داده‌ها در افغانستان عمدتاً از طریق تلفن ادامه می‌دهد، در صورتی که شرایط کووید-۱۹ در افغانستان عادی شد، جمع‌آوری داده‌ها بصورت رودرو در بعضی موقعیت‌ها در ۲۰۲۱، با رعایت قواعد سخت ایمنی، دوباره آغاز خواهد شد.

^۶ تعداد بالای پاسخ‌دهنده‌های مرد بخاطر آن است که، تا حدی، نسبت بالایی از عودت‌کننده‌ها، بخصوص در بین عودت‌کننده‌ها از ایران و پاکستان، مرد هستند. بر اساس UNHCR's Border Monitoring Updates April – December 2020، نسبت مرد و زن در بین عودت‌کننده‌ها از ایران ۱:۴ است.

از جنوری ۲۰۲۰ تا به حال، مرکز مهاجرت مختلط آسیا (MMC Asia) با عودت‌کنندگان افغانستان مصاحبه می‌نماید تا با تجربه‌های برگشت و بازادغام آنها آشنایی بهتر حاصل نماید.^۱ به علاوه بازگشت مداوم از ایران و پاکستان،^۲ ردّ مرز افغان‌ها از ترکیه^۳ و کشورهای اروپایی^۴ در پایان سال ۲۰۲۰ از سر گرفته شد. برگشت و ردّ مرز افغان‌ها در حالی صورت می‌گیرد که فشار اجتماعی - اقتصادی و بی‌ثباتی ناشی از تأثیرات کووید - ۱۹، منازعه جاری، مذاکرات صلح، و خروج نیروهای خارجی از افغانستان سیر افزایشی دارد. این مرور کلی (snapshot) یا توضیح مختصر مشکلاتی را که افغان‌ها در برگشت‌شان مواجه می‌شوند، با تمرکز بر بازادغام اقتصادی‌شان، بررسی می‌نماید. این مرور کلی در نظر دارد تا با ارایه شواهد واقعی کمک نماید تا به پاسخ‌ها در این عرصه و تلاش‌های دادخواهانه در ارتباط با وضعیت عودت‌کنندگان اطلاع‌رسانی نماید.

توصیه‌ها

- با توجه به ازدیاد نامنی و منازعه در کشور، ردمرز کردن افغان‌ها متوقف گردد.
- دسترسی عودت‌کننده‌های افغان به فعالیت‌های درآمدزا از طریق انتقال پول، آموزش‌های حرفوی و کاریابی تسهیل گردد.
- ضروریات اولیه (مثلاً غذا و سرپناه) برای عودت‌کننده‌های افغان که پس از برگشت نمی‌توانند شغل پیدا کنند، مورد توجه قرار گیرد.

^۱ به دلیل شیوع بیماری کووید-۱۹، در اپریل ۲۰۲۰، MMC Asia تمرکزش در سروی عودت‌کننده را بسوی فهمیدن تجربه‌ها و ضروریات عودت‌کننده‌ها در جریان همه‌گیری کووید-۱۹ تغییر داد. از ۱۶ فبروری ۲۰۲۱، MMC Asia جمع‌آوری داده‌ها با عودت‌کننده‌ها را با تمرکز بر عودت و بازادغام از سر گرفت.

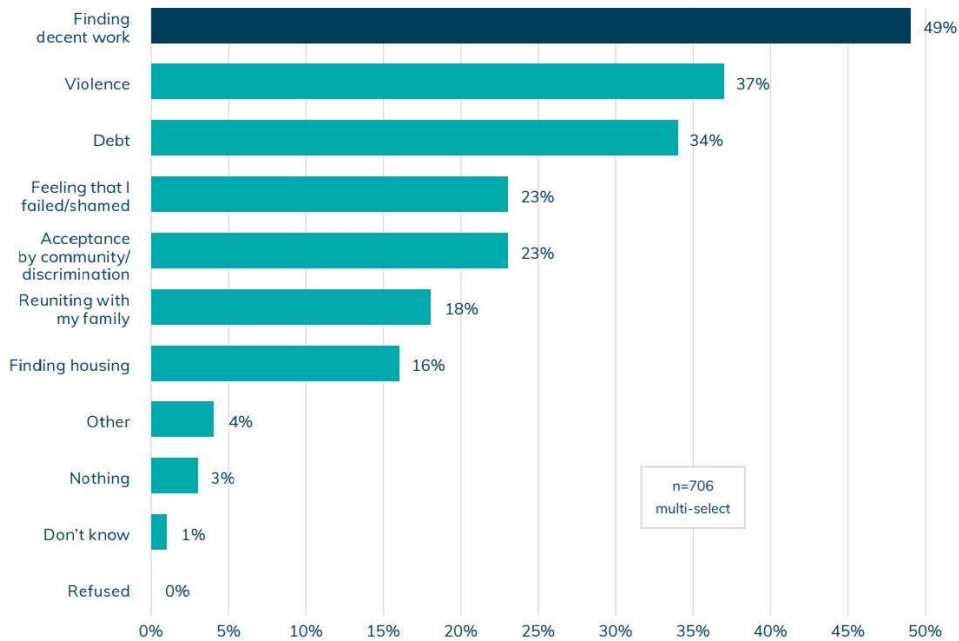
^۲ نگاه کنید به:

https://afghanistan.iom.int/sites/afghanistan/files/Reports/iom_afghanistan-return_of_undocumented_afghans_situation_report_16-22_april_2021_0.pdf

<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-turkey-afghanistan-idUSKBN1HE0DX>

^۳ نگاه کنید به:

شکل ۱. مهمترین چالش‌های شما در هنگام بازگشت به افغانستان چه بوده است؟

«پس از نه ماه بدون کار به دلیل محدودیت کووید-۱۹، من مقداری پول از خویشاوندان ام قرض گرفتم و از مسیر زرنج به ایران سفر کردم، اما در ساروان [توسط پولیس مرزی ایران] دستگیر شدم و دوباره به کشورم ردمرز شدم. حالا تاهنوز بیکارم و مقدار زیاد قرض که باید بپردازم».

مرد ۳۶ ساله افغان که از ایران ردمرز شده، مصاحبه شده در زرنج، نیمروز.

بیشتر در کارهای موقتی (۵۲٪) یا کار دائمی (۴۲٪) مشغول بوده‌اند. بیشتر از نصف پاسخ‌دهنده‌ها (۵۸٪) توسط مقامات کشور مهاجرتی ردّ مرز شده بودند؛ بقیه پاسخ‌دهنده‌ها بصورت مستقلانه (۲۶٪)، عودت دوطالبانه کمک شده (AVR) (۸٪)، سفرهایی که طوری توسط سازمان ملل (UN)، سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM)، یا دیگر سازمان‌ها کمک شده (۷٪)، یا به کمک قاچاقبران یا دیگر اشخاص/گروه‌ها (۱٪) برگشته‌اند. دلایل اصلی برگشت غیر ردّ مرزی‌ها یکجا شدن با فامیل و دوستان در افغانستان (۴۴٪) یا عدم توانایی گذراندن زندگی‌شان در کشور مهاجرتی (۳۲٪) عنوان شده است.

مشکلات عمده: یافتن شغل مناسب، خشونت و قرضداری

تقریباً نصف پاسخ‌دهنده‌های سروی (۴۹٪) گزارش داده‌اند که یافتن شغل مناسب یک مشکل عمده پس از بازگشت‌شان بوده است، شکل ۱ را ببینید. این رقم در بین آنهایی که از ایران برگشته بودند بلندتر بود (۵۸٪، n=429)، احتمالاً بدین سبب که اکثریت کسانی که به ایران مهاجرت می‌کنند اظهار داشته‌اند که به علت عدم فرصت معیشتی از افغانستان مهاجرت کرده بودند.^۷

خشونت (۳۷٪) به عنوان دومین چالش عمده نام برده شده است و بیشتر توسط کسانی که از کشورهای اروپایی برگشته‌اند (۵۱٪، n=45) اظهار شده است؛ اگر چه باید توجه داشت که حجم نمونه برای این جمعیت کوچک است. طبق گزارش مأموریت حمایتی سازمان ملل در افغانستان (UMANA)، منازعه و خشونت در سال ۲۰۲۱ سیر افزایشی داشته که از جمله تعداد حمله بر افراد ملکی در ربع اول سال (میلادی) ۲۹٪ افزایش یافته است، در مقایسه با عین دوره در سال ۲۰۲۰.

قرضداری (۳۴٪) چالش عمده دیگری است که توسط پاسخ‌دهنده‌ها نام برده شده است. طوری که قبلاً توسط MMC گزارش شده است، پاسخ‌دهنده‌ها قرض گرفتن پول از دوستان و خویشاوندان را از منابع اصلی تمویل سفرهای مهاجرتی‌شان عنوان کرده بودند. این امر، به همراه عدم فرصت‌های معیشتی و حمایت مالی پس از برگشت، ظاهراً باعث افزایش چشمگیر قرضداری‌هایی هستند که افغان‌ها در بازگشت با آن مواجه می‌شوند.

^۷ به مقدار ۷۷٪ از کسانی که به ایران مهاجرت کرده بودند انگیزه اقتصادی را به عنوان یکی از عوامل اصلی مهاجرت‌شان عنوان کرده بودند.

بالاتر از نصف از نصاب عودت‌کننده‌های افغان خود را از لحاظ اقتصادی ادغام‌شده نمی‌دانند

بیشتر از نصف پاسخ‌دهنده‌ها (۵۵٪) خودشان را از لحاظ اقتصادی ادغام‌شده نمی‌دانند. فقط ۱۷٪ موافق هستند که از لحاظ اقتصادی ادغام‌شده‌اند. طوری که شکل ۳ نشان می‌دهد، سطح ادغام اقتصادی با در نظر داشت نوعیت برگشت فرق می‌کند. ادغام اقتصادی در بین کسانی که ردّ مرز شده‌اند در مقایسه با کسانی که از روش‌های دیگر برگشته‌اند (برگشت مستقلانه یا کمک‌شده) پایین‌تر است. ۶۵٪ از ردّ مرز شده‌ها (n=266) مخالف یا کاملاً مخالف‌اند که از لحاظ اقتصادی ادغام‌شده باشند، درحالی که این فیصدی در بین کسانی که از طریق‌های دیگر برگشته‌اند ۴۱٪ است.^۹

شکل ۳. تا چه حدّ با این گفته موافق هستید: من به لحاظ اقتصادی کاملاً در افغانستان ادغام شده‌ام؟

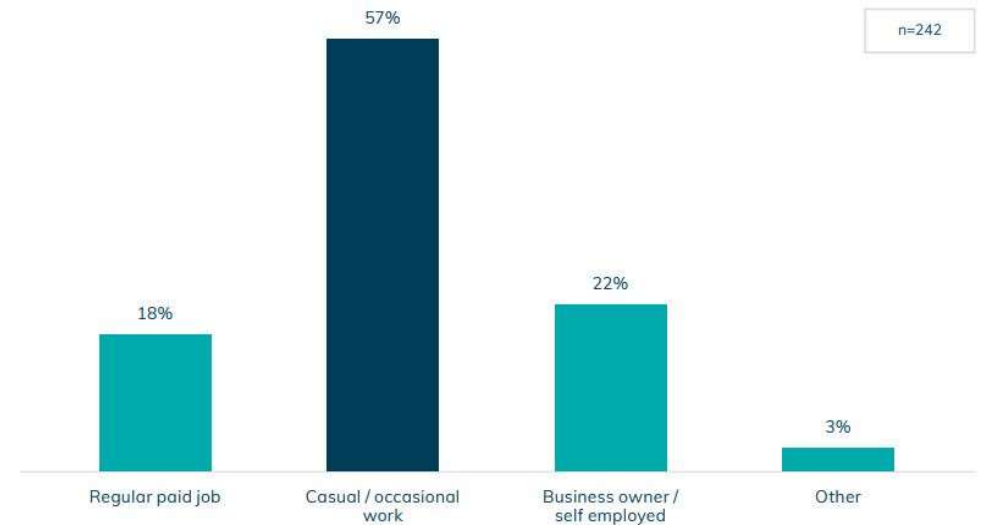

« من هرکاری که می‌توانستم کردم [که یک وظیفه پیدا کنم]، اما کار نیست.»
مرد ۲۴ ساله افغان که از ترکیه برگشته است، مصاحبه‌شده در کابل.

بیشتر عودت‌کنندگان در یافتن کار با مشکلات روبه‌رو هستند؛ درآمدشان هم نیازهایشان را کفایت نمی‌کند

اکثریت پاسخ‌دهنده‌ها (۶۶٪) گفته‌اند که آنها پس از برگشت‌شان تا هنوز نتوانسته‌اند شغل بیابند. از بین ۳۴٪ که اظهار داشتند کار می‌کنند (n=242)، بیشتر از نصف‌شان (۵۷٪) گفته‌اند که شغل‌های موقتی دارند، در حالی که تعداد کمی (۱۸٪) شغل دائمی دارند، شکل ۲ را ببینید. این شغل‌ها کار ساختمانی (۲۵٪)، زراعت/دامداری (۲۴٪) و تجارت کوچک (دکان/خدمات) (۲۰٪) را شامل می‌شود. اکثریت کسانی که کار می‌کرده‌اند کاملاً (۵۵٪) یا تا حدّی (۴۰٪) در قبال فامیل‌شان مسئولیت مالی داشته‌اند، اگرچه، بالاتر از نصف (۶۴٪) اظهار کرده‌اند که درآمدشان ضروریات فامیل‌شان را کفایت نمی‌کرده است. این یافته‌ها در برابر افزایش عمومی بیکاری در افغانستان (۴۰٪ در دسامبر ۲۰۲۰) قرار داده شده است.^۸

شکل ۲. چطور درآمد دارید؟

^۸ <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2021-01-30qr-section2-economic.pdf>

^۹ طوری که در بخش بعدی بحث شده است، این امر ممکن است به دلیل تفاوت‌ها در حمایت‌های دریافتی پس از برگشت در بین دسته‌های مختلف باشد. به علاوه، از آنجایی که تقریباً دو سوم کسانی که از طریق عودت دوطالبانه کمک‌شده (AVR) یا سفر مستقلانه برگشته‌اند سطحی از آمادگی را گزارش داده‌اند، اکثریت عودت‌کننده‌ها (۹۲٪) گزارش داده‌اند که آنها اصلاً آماده بازگشت نبودند.

دسترسی به کمک و حمایت محدود است، مخصوصاً برای کسانی که از کشورهای غیراروپایی برگشته‌اند

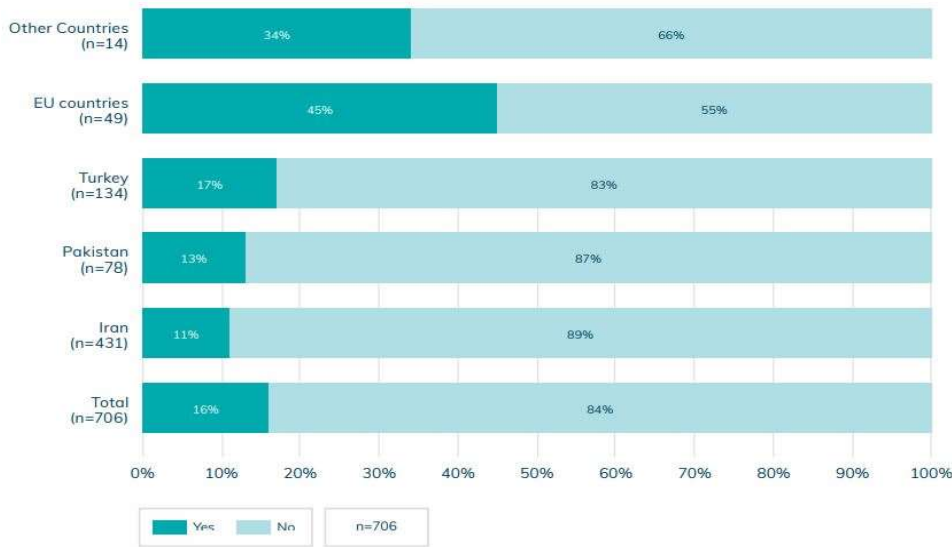
با وجود نیازهای بسیار در بین عودت‌کننده‌ها در افغانستان، مخصوصاً در شرایط همه‌گیری کووید - ۱۹،^{۱۱} کمک‌های موجود بسیار محدود است. فقط ۱۶٪ پاسخ‌دهنده‌ها جواب داده‌اند که آنها در برگشت‌شان کمک دریافت کرده‌اند، به شکل ۴ ببینید. کمک دریافتی (n=113) شامل پول نقد (۴۹٪) و غذا (۴۷٪) است که توسط انجوها (۴۱٪) و فامیل و دوستان در افغانستان (۳۰٪) تهیه گردیده است.

آنهایی که از کشورهای اروپایی برگشته‌اند (n=45) نسبت به دیگر گروه‌ها سطح بالاتر کمک (۴۵٪) را گزارش کرده‌اند، اگرچه اندازه نمونه کوچک است، به شکل ۴ ببینید.^{۱۱} دلیل این امر شاید آن باشد که بیشتر از نصف عودت‌کننده‌های کشورهای اروپایی در تحت برنامه AVR (عودت داوطلبانه کمک‌شده) برگشت کرده‌اند که به کمک و حمایت بازادغام دسترسی دارند. اگر این میزان با عودت‌کننده‌های از ایران (۱۱٪) مقایسه شود، اکثریت‌شان ردّ مرزی یا کسانی هستند که مستقلانه بدون دسترسی به کمک دولت برگشته‌اند.

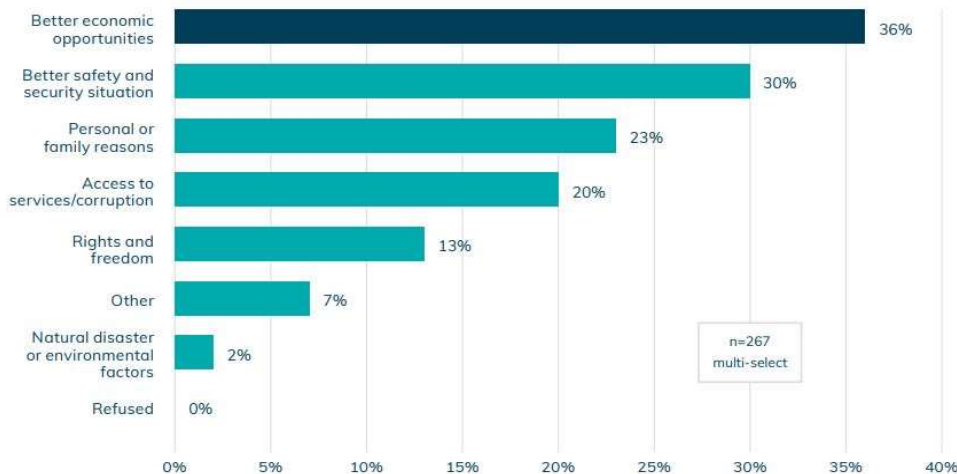
بیشتر پاسخ‌دهنده‌ها پس از برگشت‌شان به دلایل امنیتی و اقتصادی مهاجرت داخلی را تجربه کرده‌اند

وقتی از پاسخ‌دهنده‌ها سوال شد که پس از برگشت‌شان به افغانستان به کجا رفتند، ۶۲٪ جواب دادند که آنها مستقیماً به ولایت اصلی‌شان یا ولایت که قبلاً زندگی می‌کردند، رفتند. اگرچه، بقیه اظهار داشتند که آنها به یک موقعیت جدید مهاجرت داخلی داشته‌اند، مستقیماً پس از برگشت (۱۳٪)، یا کمی بعدتر (۲۴٪). دلایل اصلی برای مهاجرت داخلی (n=267) فرصت‌های بهتر اقتصادی (۳۶٪) و وضعیت بهتر ایمنی و امنیتی (۳۰٪) عنوان شده‌اند، شکل ۵ را ببینید.

شکل ۴. از زمان بازگشت‌تان به افغانستان، آیا تا به حال کمکی دریافت کرده‌اید؟

شکل ۵. چرا به این موقعیت جدید مهاجرت کردید؟

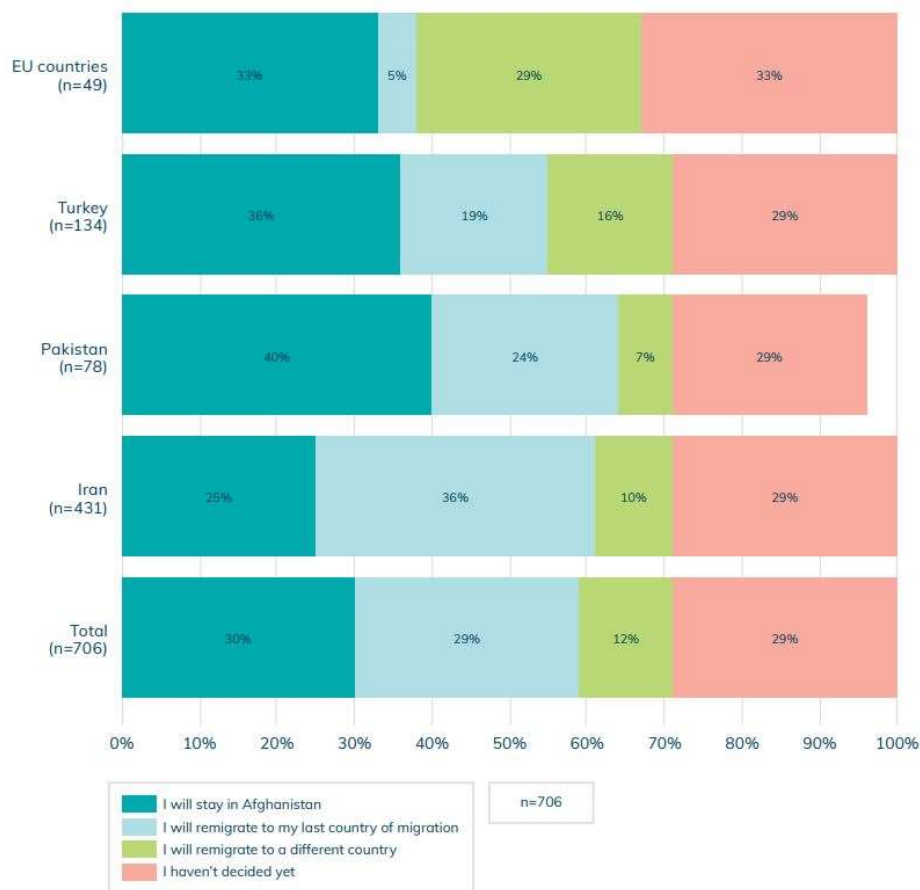
شده (AVR)، با دسترسی به کمک‌ها و حمایت‌های بازادغام، برگشته‌اند. بر عکس، در مورد ایران، اکثریت عودت‌کننده‌ها ردّ مرزی (۶۷٪) بوده‌اند یا مستقلانه (۱۹٪)، بدون کمک یا حمایت از طرف دولت یا سازمان‌های غیر دولتی، برگشته‌اند.

^{۱۱} https://mixedmigration.org/wp-content/uploads/2020/07/120_covid_snapshot_Asia.pdf

نگاه کنید به:

^{۱۱} این نکته قابل یادآوری است که نصف عودت‌کننده‌های مصاحبه‌شده از کشورهای اروپایی (۵۱٪) توسط برنامه‌های عودت داوطلبانه کمک

شکل ۶. نیت مهاجرتی شما برای آینده چیست؟

«تنها چیزی که می‌توانم این است که منتظر باشم و ببینم چه اتفاق می‌افتد. کارم فعلاً بد نیست، اما با چیزهایی که فعلاً رخ می‌دهد، مطمئن نیستم وضعیت به همین حالت بماند... اگر شرایط خراب شود، من فامیل را می‌گیرم و به کوئته (پاکستان) فرار می‌کنم.»
مرد ۳۵ ساله افغان برگشتی از پاکستان، مصاحبه شده در ننگرهار

«هیچ شغل [در قریه ما] نیست بجز زراعت، اما سیلاب تقریباً بیشتر زمین‌ها و درخت‌ها را خراب کرده است... وقتی به خانه‌ام رفتم، بعد از مدتی مجبور شدم به هرات بیایم که کار بیابم و مقداری پول بدست آورم.»
مرد ۲۹ ساله افغان که از ایران برگشته، مصاحبه شده در شهر هرات

بی‌ثباتی و ناپایداری مداوم اقتصادی ممکن است فشار برای مهاجرت دوباره را افزایش دهد

وقتی بی‌ثباتی بیشتر می‌شود و شرایط اقتصادی در افغانستان خراب‌تر می‌گردد،^{۱۲} توقع می‌رود که بسیاری از عودت‌کننده‌ها دوباره مهاجرت کنند. مانند یافته‌های گزارش شده در MMC Asia's October 2020 Snapshot، ۴۱٪ پاسخ‌دهنده‌ها جواب داده‌اند که آنها دوباره مهاجرت خواهند کرد، یا در کشور قبلی مهاجرتی (۲۹٪)، یا به یک کشور دیگر (۱۲٪)، شکل ۶ را ببینید. ۲۹٪ گفته‌اند که آنها در مورد قصد مهاجرت آینده‌شان هنوز تصمیم نگرفته‌اند، اما ۳۰٪ جواب داده‌اند که قصد دارند در افغانستان بمانند. وقتی بر اساس کشور برگشتی داده‌ها را بررسی کنیم، عودت‌کننده‌ها از ایران کمتر مایل بودند که در افغانستان بمانند (۲۵٪، n=429) و بیشترشان ظاهراً تصمیم داشتند دوباره مهاجرت کنند (۳۶٪). اگر این آمار با آنگاه‌های که از پاکستان برگشته‌اند (n=75) مقایسه شود، آنها بیشتر (۴۰٪) تصمیم داشتند که در افغانستان بمانند. در بین کسانی که از کشورهای اروپایی برگشته بودند (n=45) فقط تعداد محدودی (۵٪) تصمیم داشتند که به کشور قبلی مهاجرتی‌شان دوباره کنند و ۲۹٪ گزارش دادند که به یک کشور دیگر مهاجرت دوباره خواهند کرد، اگرچه حجم نمونه برای این گروه کوچک است. در بین کسانی که از ترکیه برگشته‌اند (n=139)، ۱۹٪ گفته‌اند که تصمیم دارند دوباره مهاجرت کنند، در مقایسه با ۱۶٪ که به یک کشور دیگر مهاجرت دوباره می‌کنند، به شکل ۶ نگاه کنید.

«من نمی‌خواهم که اینجا بمانم، در غیر آن فامیل‌ام از گرسنگی تلف خواهند شد... کوشش می‌کنم که از خویشان‌دادم پول قرض کنم.»
مرد ۳۱ ساله عودت‌کننده از ایران، مصاحبه شده در کابل

^{۱۲} <https://thediplomat.com/2020/04/what-the-covid-19-outbreak-means-for-afghanistans-troubled-economy/>

نگاه کنید به:

جمع‌آوری داده‌های 4Mi

4Mi سیستم اصلی جمع‌آوری داده‌ها در مرکز مهاجرت مختلط (Mixed Migration Center) است، یک روش مبتکرانه برای پر کردن خلا دانش، و مطلع ساختن سیاست‌گذاری و اقدامات در رابطه با طبیعت تحرکات مهاجرت مختلط و خطرهای حفاظتی برای مهاجرین و پناهجویان در حرکت است. سروی‌کننده‌ها (4Mi Monitors) در افریقای غربی، افریقای شرقی، آفریقای شمالی، آسیا و امریکای لاتین فعالاً از طریق مصاحبه مستقیم تلفنی داده جمع می‌کنند و تنها در موقعیت‌هایی که وضعیت کووید ۱۹ رو به بهبود است، برخی مصاحبه‌ها به صورت حضوری و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی انجام می‌شود.

متوجه باشید که روش نمونه‌گیری به این معنی است که یافته‌های دست‌آمده از نمونه سروی اطلاعات پر ارزش ارائه می‌کند، اما ارقام نباید برای نتیجه‌گیری و تعمیم در مورد تمام جمعیت استفاده شود. برای معلومات بیشتر در مورد تحلیل 4Mi و جزئیات در مورد روش شناسی به آدرس ذیل مراجعه نمایید:

www.mixedmigration.org/4mi